

Mahşerin Dördüncü Atlısı

The Fourth Horsewoman of Apocalypse

Mehmet Tayfun Gülle*

Öz

Prof. Dr. Berin Uğurlu Yurdadoğ kütüphaneciliğimizin duayen hocası olup, bilge ve sevecen kişiliği ile kalplerde taht kurmuştur. Türkiye'deki kütüphanecilik eğitiminin kurucularından olan Berin hoca bu yönüyle mahşerin dördüncü atlısına benzetilmektedir. Hocamızın akıllara kazınan en önemli sözü "İyi olmaya kararlıyım!" dır.

Anahtar Sözcükler: Prof. Dr. Berin U. Yurdadoğ; Türk kütüphaneciliği; mesleki eğitim.

Abstract

Prof. Dr. Berin Uğurlu Yurdadoğ is a doyen professor of our librarianship and has enshrined in the hearts with his wise and humane personality. She is one of the founders of librarianship education in Turkey, so she has been likened to the fourth horsewoman of the apocalypse. The best important sentence of our professor is, "I am determined to be good!"

Keywords: Prof. Dr. Berin U. Yurdadoğ; Turkish librarianship; vocational education.

Mesleki eğitimimizin çağdaş gelişmeleri rehber edinerek akademik düzeyde verilmesinin öncüleri olan Ankara, İstanbul ve Hacettepe Üniversiteleri bölüm başkanlarımızın vefatları ardından kaleme aldığımız okur mektubunda merhum hocalarımız Osman Ersoy, Jale Baysal ve İlhan Kum, bir taraftan dönemsel sorunlarla uğraşarak diğer taraftan sağlık koşullarını dahi zorlayarak mesleki eğitim için harcadıkları insanüstü çaba nedeniyle mahşerin üç atlısına benzetilmiş ve bu nedenle yerlerinin dolamayacağına vurgu yapılmıştı.¹

Tam 10 yıl sonra 2019 Haziran ayında toprağa verdiğimiz Berin U. Yurdadoğ Hocamızın ardında bıraktığı boşluğun derinliği giderek artarken Hocam hakkında ne yazacağımı sürekli düşündüm. Berin Hocam, mahşerin üç atlısı olarak tanımladığım;, tıpkı Ersoy, Baysal ve Kum Hocalarımız gibi "hocaların hocası" sıfatlı olduğuna göre mahşerin dördüncü atlısı olmalıydı!²

Mesleğimizin öncü hocaları mahşerin atlılarının yaptığı gibi ellerindeki mühür hayatlarının sonuna kadar korudular. O mühür ki; cumhuriyetin ilanından sonra ülkemizde çağdaş kütüphane/bilgi-belge hizmetlerinin bilimsel temelde yorumlanarak kökleştiği,

* Editör, *Türk Kütüphaneciliği*. E-posta: editor@tk.org.tr
Editor, *Turkish Librarianship, Turkey*.

¹ Bkz. Gülle. (2009). *Türk Kütüphaneciliği*. 23(3), 638-640.

² Hristiyan inancına göre mahşerin dört atlısının her birinin ellerinde birer mühür vardır, mahşer gününün gelip dünyanın yok olmasını önlemek için mühürlerini korumak zorundadırlar. Hiç de kolay olmayan bu görevin en riskli tarafı mühürlerin kırıldığı zaman dünyanın savaş, kıtlık, ölüm ve salgın hastalıklara yenik düşecek olmasıdır. Dördüncü atının kadın olması ise bir başka ilginç durumdur. Konuyla ilgili çok sayıda kaynakta birbirinden ayrışan veya benzeşen yorumlar bulunmakta olup, okuduğunuz mektubun yazarının incelediği kaynak için bk. Ione, L. (2012). *Ares*. 2.bs. İstanbul: Arunas Yayıncılık. Mahşerin Dört Atlısı Serisi No:1.

akademik düzeyde eğitimin gelişerek ulusal ve uluslararası alanda var olmaya başladığı anlayışı temsil eder.

Berin Hoca, kuşku yok ki, kendine has kişilik özelliği; engin sabrı, derin mesleki ve hayat bilgisi, insanlara huzur ve güven veren ses tonu ve gülümseyen yüzü, en önemlisi sahip olduğu farklı zekâsı nedeniyle çok özel bir insandı. Kendisinden birebir ders almadığım halde mesleğe bakışı ama en önemlisi hayata bakışı ile beni en çok etkileyen hocamdır. Berin Hocamla ilk karşılaşmam 1991 yılında girdiğim doktora yeterlik sınavına konuk öğretim üyesi olarak katılmasına denk gelir. Sınavdan yaklaşık 1 hafta önce babamın ani vefatının neden olduğu ruh hali ile girip girmemekte tereddüt ettiğim yeterlik sınavına danışmanım Tülin Hoca başta olmak üzere komisyonda görev alan hocalarımın manevi desteği ile girmeye karar verdim. Prof. Dr. Berin Yurdadoğ'un komisyon başkanlığına seçildiğinin söylenmesi, acı kaybımın bende oluşturduğu ruh halinden biraz uzaklaşmama neden oldu, çünkü Berin Hoca, o güne kadar sadece ismen bildiğim bir hocaydı. Komisyon üyeleri toplantı odasına girdikten 10 dakika sonra içeri davet edildim. Odaya girdiğimde 5 kişilik masanın başında kıvrır kıvrır saçlarıyla bir çift gülen göz anımsıyorum. Aradan geçen yaklaşık 30 yıla karşın o anı hiç unutmadım. Berin Hocamın bana ilk hitabı: "Otur yavrum." oldu, sesindeki kucaklayan ve saran tını ve ilk kez bir hocamdan "Yavrum" hitabı almak...

İşte Berin Hocamla, 1991 yılı 23 Eylül günü başlayan derin sevgi ve güven bağı sonsuzluğa yürüdüğü 2019 yılı 10 Haziran gününe kadar artarak, gelişerek ve beni geliştirerek devam etti. O güne ilişkin aklıma kazınan ikinci söz, tez önerimi savunduktan sonra "Yavrucuğum, yolda yürürken daima ileriye bak, yol boyunca sağında solunda bulunan tabela ve levhalara çok takılma, yoksa ilerleyemezsin." olmuştur. Kulağıma küpe olan bu sözün aslında değerli bir öğüt olduğunu sonraki yıllarda yaşayarak anladım.

Berin Hocamla kopmadan devam eden, hoca-öğrenci ilişkisinin ötesinde 30 yıllık, dostluk, arkadaşlık, dert ortaklığı sürecinde kendisinden mesleki anlamda ilk duyduğum kelime "sibernetik" oldu. Emek'teki evine çok yakın Yeşim Pastanesi'ni çok sevdiği için orada buluşurduk, buluşmalarımızın birinde konuyu sibernetik, insan-makine etkileşimi, yapay zekâ ve kuantuma getirdi. Günümüzün bu yaygın kavramlarını Berin Hocamdan farklı yorumlarla dinlemiştim. Bu temel kavramları enformasyon ve bilgi ile birleştirdiği yaklaşım ise başlı başına bir düşünce devrimi gibi gelmişti bana.

Hocamın bende iz bırakan, düşündürten çok fazla anekdotu olmuştur. Unutamadıklarımın başında gelen ise, çok sevgili dostum, meslektaşım Zafer Kızıllıkan'la ilgilidir. Eylül 2014'te Zafer'in ani kaybının sarsıntısı içindeydim, Hocam da çok üzgündü. Zafer'in doğa fotoğrafçısı olduğunu ve sıklıkla açtığı sergileri de takip ederdi. Zafer'in vefatından kısa bir süre sonraki buluştuğumuzda "Zafer bizi çok üzdü Hocam" dedim, Hocamın zekice ve öğüt verir yorumunu unutamıyorum: "Çiçekleri seven insanları üzemez yavrum."

Yine bir gün, işyerinden erken çıkmış eve doğru ağır ağır gidiyordum. Çoğu çalışanın başına geldiğini tahmin ettiğim ağır bir mobing sürecinden geçiyordum. Hatta maruz kaldığım muamele psikolojik terör boyutlarındaydı, ne yapacağımı bilemez bir şekilde izin aldım ve eve kadar olan 6 kilometrelik yolu yürümeye başladım, hiçbir şey düşünemez haldeydim, aklımda olan sadece eve gidip ilaç alıp uyumaktı. Sanırım yolu yarılamaştım. Telefonum çaldı, baktım. Berin Hoca arıyordu, hemen açtım. O her zaman ki şefkat dolu sesiyle: "Nasılsın yavrum?" dedi. "İyiyim hocam, siz nasılsınız?" dedim. "Dünya Pi Günün kutlu olsun." dedi. Hayatımda

ilk defa pi sayısına özel bir gün olduğunu o gün öğrendim. Derin uykulardan uyanır gibi “Teşekkür ederim hocam, sizin de kutlu olsun ama bugünün Pi Günü olduğunu bilmiyordum. Neden Pi Günü?” diye sorunca, bilge Hocam kadife sesiyle uzun uzun anlattı. Aklımda kalan, “Yavrucuğum pi sayısının rakamsal değerinden yola çıkarak her yıl 14 Mart günü sadece Tıp Bayramı değil aynı zamanda Dünya Pi Günü olarak kutlanır. Matematikçiler için kutsal bir sayı olan pi, sonsuzdur ve sonsuz olduğu için gizemli, gizemli olduğu için de evrenin sırları onda gizlidir.” dedi. Hocamın masalsi sesi yol boyunca yağın yağmurun sesini bastırdı. Hipnotize olmuş gibi hocamı dinlemeye öylesine dalmışım ki, eve geldiğimi son anda fark ettim, Hocam anahtarın sesini duyunca eve geldiğimi anladı ve “Yavrurum, kafan biraz boşaldı mı?” dedi “Evet, şimdi çok iyiyim Hocam.” dedim. Bilge Hocam, derin ve engin sezgisiyle sıkıntımı hissetmiş ve bana terapi uygulamıştı. O günkü terapiden sonra tekrar psikiyatra gitmeme gerek kalmadı.

Can Hocamın o gün bana ilaç gibi gelen sesi ve anlattıkları benim için milat oldu, o günden sonra kendimi daha güçlü hissettim, bir süre sonra içinde bulunduğum sıkıntıyı aşabildim. O günün bir güzel birikimi de hocamla birbirimize dünyanın bilinmeyen günlerini haber verme geleneği oldu. Aklımda kalanlar; 13 Şubat Dünya Radyo Günü, 17 Şubat Dünya Kediler Günü, 20 Şubat Dünya Sosyal Adalet Günü, 21 Şubat Uluslararası Anadil Günü, 1 Mart Sıfır Ayrımcılık Günü, 3 Mart Dünya Yaban Hayatı Günü, 20 Mart Uluslararası Mutluluk Günü, 20 Mayıs Dünya Arı Günü, 30 Temmuz Dünya Dostluk Günü, 5 Aralık Dünya Toprak Günü...

Berin Hocamla son görüşmelerimiz yerleştiği 75. Yıl Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi’nde oldu. Kendisini bayramlar da dâhil olmak üzere iki kez ziyaret ettim. Her ikisi de Hocamın tadına doyum olmaz sohbeti ile saatlerce sürdü. Ziyaretlerimde Hocamın huzurevinde oluşturduğu huzur ortamına da şahit oldum. Huzurevi sakinlerinin neredeyse tamamı Hocamı çok seviyor ve kendisine selam vermeden geçmiyorlardı.

Hocamla telefon görüşmelerimiz ve mesajlaşmalarımız vefatına kısa süre kala düzenli olarak devam etti. Vefat haberini aldığım da hocamın anılara kazınan asırlık sözleri kulaklarımda çınladı: “İyi olmaya kararlıyım yavrurum!”.

Fotoğraf 1. Prof. Dr. Berin U. Yurdadoğ, kütüphaneciliğimizin bilge kralı Prof. Dr. Özer Soysal ile 2018 yılında DTCF’de düzenlenen Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğrenci Kongresi’nde.